



# คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์แนวพุทธตามทัศนคติของประชาชน ในเทศบาลนครนครราชสีมา

## DESIRABLE BUDDHIST CHARACTERISTICS OF LOCAL POLITICIANS ACCORDING TO PEOPLE'S ATTITUDE IN NAKHON RATCHASIMA CITY MUNICIPALITY

ณัฐพล สวัสดิ์มงคลกุล และพระมหาภาสกร จิตตสุภาโร

Natthaphon Sawatmongkhonkun and Phramaha Phasakorn Titasakkaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: 6706204019@mcu.ac.th

### บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา 2. เปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา การวิจัยเป็น แบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.865 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 379 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป หรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ ) 2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ 3. คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์แนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารงานใน 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม และการนำหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตมา มาปรับใช้



ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อทัศนคติและความเชื่อมั่นของประชาชน โดยประชาชนให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบเป็นลำดับต้นๆ รองลงมาคือการติดต่อสื่อสารที่จริงใจและการตัดสินใจที่ยุติธรรม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

**คำสำคัญ** คุณลักษณะ; นักการเมืองท้องถิ่น; ทัศนคติ.

## Abstract

The objectives of this research article are: 1) to examine the perceived characteristics of local politicians according to the public in the Nakhon Ratchasima Municipality; 2) to compare public perceptions regarding the characteristics of local politicians in the Nakhon Ratchasima Municipality, categorized by personal factors; and 3) to propose Buddhist-oriented characteristics for local politicians based on the perspectives of the public in the Nakhon Ratchasima Municipality. This study employs a mixed-methods research design. The quantitative component utilizes a questionnaire for data collection, which demonstrated an overall reliability coefficient of 0.865. The sample consists of 379 eligible voters aged 18 and older residing within the Nakhon Ratchasima Municipality, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province. Data were analyzed using descriptive statistics—specifically frequency, percentage, mean, and standard deviation—while hypotheses were tested using t-tests and one-way analysis of variance (ANOVA). The qualitative component involves in-depth interviews with 9 key informants, with the data analyzed through descriptive content analysis.

The research findings indicate that: 1) the perceived characteristics of local politicians, according to the public in the Nakhon Ratchasima Municipality, are rated at a high level overall ( $\bar{X} = 4.48$ ); and 2) a comparison of the perceived characteristics of local politicians in the Nakhon Ratchasima Municipality, categorized by personal factors, reveals no significant differences. Thus, the research hypothesis was rejected. Regarding the desirable characteristics of local politicians from a Buddhist perspective—as perceived by the residents of Nakhon Ratchasima City Municipality—it was found that the application of the \*Sanghavatthu 4\* (the four bases of social solidarity) by local politicians influences their administration across five key areas: personality, responsibility, decision-making,



communication, and ethics/morality. Specifically, the implementation of \*dana\* (generosity), \*piyavaca\* (kind speech), \*atthacariya\* (beneficial conduct), and \*samanattata\* (impartiality/consistency in behavior) has a significant positive impact on public attitudes and confidence. Residents prioritize ethics, morality, and responsibility above all else, followed by sincere communication and fair decision-making, all of which are essential for sustainable local development.

**Keywords:** Characteristics; Local Politicians; Attitudes.

## บทนำ

การเมืองท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตยและเป็นกลไกที่เชื่อมโยงการบริหารภาครัฐเข้ากับความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยตรง ภายใต้บริบทการกระจายอำนาจของประเทศไทย นักการเมืองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนา การจัดสรรทรัพยากร การแก้ไขปัญหาสาธารณะ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อันส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จของการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นมิได้จำกัดอยู่เพียงความสามารถด้านการบริหารจัดการเท่านั้น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2544) แต่ยังต้องประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความสามารถในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ นักการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณภาพควรสามารถสื่อสารกับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ รับฟังความคิดเห็นอย่างจริงจัง และสะท้อนความต้องการของประชาชนเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อระบบการเมือง (ปิยวัฒน์ สหวัฒน์, 2550) นอกจากนี้ ยังต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่ เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน อีกทั้งต้องมีศักยภาพในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อระดมทรัพยากรและสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม (ศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมพงศ์, 2560) คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ และการยึดมั่นในหลักนิติธรรม อันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการลดปัญหาการทุจริต ส่งเสริมการตรวจสอบถ่วงดุล และยกระดับคุณภาพการบริหารงานท้องถิ่น ดังนั้น การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการกระจายอำนาจ การเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก และการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและความเข้มแข็งของสังคม (ธีระพล อ่อนดำ, 2559)



นักการเมืองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับกระบวนการบริหารภาครัฐในระดับฐานราก โดยมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย จัดสรรงบประมาณ และบริหารบริการสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ คุณภาพของนักการเมืองท้องถิ่นจึงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ความสำเร็จของการกระจายอำนาจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตย (กาญจนา แก้วเทพ, 2561) อย่างไรก็ตาม สภาพการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นในปัจจุบันยังสะท้อนปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองบางส่วน ทั้งการใช้อำนาจในทางมิชอบ การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน การขาดความโปร่งใส และการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่บั่นทอนความไว้วางใจของประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (ธีระพล อ่อนดำ, 2559) นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการขาดความเข้าใจในบริบทเฉพาะของพื้นที่ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้การกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงปัญหาการเลือกปฏิบัติและการขาดความเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งขัดต่อหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในบริบทของเทศบาลนครนครราชสีมา ประชาชนมีความคาดหวังต่อผู้แทนท้องถิ่นให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สามารถบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อประโยชน์สาธารณะ ด้วยเหตุนี้ หลักสังคหวัตถุ 4 อันประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2559) จึงสามารถนำมาเป็นกรอบในการพัฒนาคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมความเสียสละ การสื่อสารที่สร้างสรรค์ การปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อประชาชน อันจะช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม สร้างความไว้วางใจจากประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น และการเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานรากให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน (พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ) และคณะ, 2567)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในภาพรวม เพื่อยกระดับคุณภาพของการเมืองท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของประชาชนมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์เชิงวิชาการในการสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง คุณลักษณะผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริบทของการเมืองท้องถิ่นไทย



## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา
- 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3 เพื่อนำเสนอคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา

## วิธีดำเนินการวิจัย

### 1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

### 2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- 2.1) ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งในเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 7,112 คน (เทศบาลนครนครราชสีมา, 2568)
- 2.2) กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) จากประชากรในพื้นที่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน
- 2.3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยแบบเจาะจง จำนวน 9 รูปหรือคน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านพระพุทธศาสนา 2) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 3) กลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน และ 4) กลุ่มประชาชน

### 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสังคหวัตถุ 4, และ 3. คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชน ในเทศบาลนครนครราชสีมา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิกเคิร์ต (Likert, R., 1967) แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูปหรือคน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence = IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้



3.2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยกำหนดประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างค่านิยมเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของเจ้าพนักงานเรือนจำกลางนครราชสีมา

#### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่กลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 379 ชุด ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลแบบสอบถาม 100% และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์

4.2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ทำการกำหนดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

#### 5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง และการวิจัยเชิงคุณภาพ

5.2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

#### ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา ดังตารางที่ 1

(n=379)

| คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนใน<br>เทศบาลนครนครราชสีมา | ระดับการปฏิบัติ |      |           |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------|-----------|
|                                                                              | $\bar{X}$       | S.D. | แปลผล     |
| 1. ด้านบุคลิกภาพ                                                             | 4.48            | 0.76 | มาก       |
| 2. ด้านความรับผิดชอบ                                                         | 4.51            | 0.79 | มากที่สุด |
| 3. ด้านการตัดสินใจ                                                           | 4.47            | 0.62 | มาก       |
| 4. ด้านการติดต่อสื่อสาร                                                      | 4.38            | 0.52 | มาก       |
| 5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม                                                       | 4.36            | 0.72 | มาก       |
| รวมเฉลี่ย                                                                    | 4.48            | 0.72 | มาก       |



จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับหลักคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.48$ , S.D.=0.32) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ( $\bar{X} = 4.51$ , S.D.=0.79) รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ( $\bar{X} = 4.48$ , S.D.=0.76) ด้านการตัดสินใจ ( $\bar{X} = 4.47$ , S.D.=0.62) ด้านการติดต่อสื่อสาร ( $\bar{X} = 4.38$ , S.D.=0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ( $\bar{X} = 4.36$ , S.D.=0.72) ตามลำดับ

**วัตถุประสงค์ข้อที่ 2** ผลการเปรียบเทียบต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์แนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 2

| สมมติฐานที่                                                                                                                                       | t | F     | Sig.  | ผลการศึกษา |        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|-------|-------|------------|--------|
|                                                                                                                                                   |   |       |       | ยอมรับ     | ปฏิเสธ |
| สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา แตกต่างกัน            | - | 2.610 | 0.075 |            | ✓      |
| สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา แตกต่างกัน           | - | 0.719 | 0.579 |            | ✓      |
| สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา แตกต่างกัน  | - | 0.579 | 0.155 |            | ✓      |
| สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา แตกต่างกัน | - | 0.192 | 0.902 |            | ✓      |
| สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา แตกต่างกัน          |   | 0.694 | 0.050 |            | ✓      |



**จากตารางที่ 2** ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนของเทศบาลนครนครราชสีมา มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

**วัตถุประสงค์ข้อที่ 3** คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์แนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารงานใน 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม และการนำหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตมา มาปรับใช้ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อทัศนคติและความเชื่อมั่นของประชาชน โดยประชาชนให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบเป็นลำดับต้นๆ รองลงมาคือการติดต่อสื่อสารที่จริงใจและการตัดสินใจที่ยุติธรรม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

## อภิปรายผลการวิจัย

**1. ระดับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา** สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ ประชาชนให้ความสำคัญกับด้านความรับผิดชอบต่อมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมาให้ความสำคัญกับ ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานมากกว่าการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์หรืออุดมการณ์ นักการเมืองได้รับความเชื่อมั่น คือ ผู้สามารถทำงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งที่ และพร้อมรับผลการกระทำอย่างเปิดเผย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาณิณ สุวณโณ (เรงทอง) และคณะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอสามชัย จังหวัดอุทัยธานี” ผลการวิจัยพบว่า 1) การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองผู้นำท้องถิ่น กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 และ 3) แนวทางการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 สามารถกระทำได้นี้ ประชาชนควรพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จากคุณลักษณะของการเป็นผู้เสียสละ เป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง ตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง เป็นผู้ให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และชุมชนปฏิบัติตนสม่ำเสมอทั้งงานในหน้าที่ คุณธรรม การช่วยเหลือชุมชน และการพัฒนาตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัย สุมาลี บุญเรือง (2564) ได้



วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของสื่อมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการรับข่าวสารทางการเมือง สื่อกระตุ้นทั้งคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนมีระดับการตื่นตัวทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.53$ , S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถาบันการกล่อมเกลางานการเมือง ( $\bar{X} = 3.58$ , S.D. = 0.66) คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ( $\bar{X} = 3.54$ , S.D. = 0.69) อิทธิพลของสื่อ ( $\bar{X} = 3.53$ , S.D. = 0.64) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ( $\bar{X} = 3.53$ , S.D. = 0.67) พรรคที่สังกัดของผู้สมัคร ( $\bar{X} = 3.52$ , S.D. = 0.66) และนโยบายของพรรคการเมือง ( $\bar{X} = 3.49$ , S.D. = 0.73)

## 2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนใน

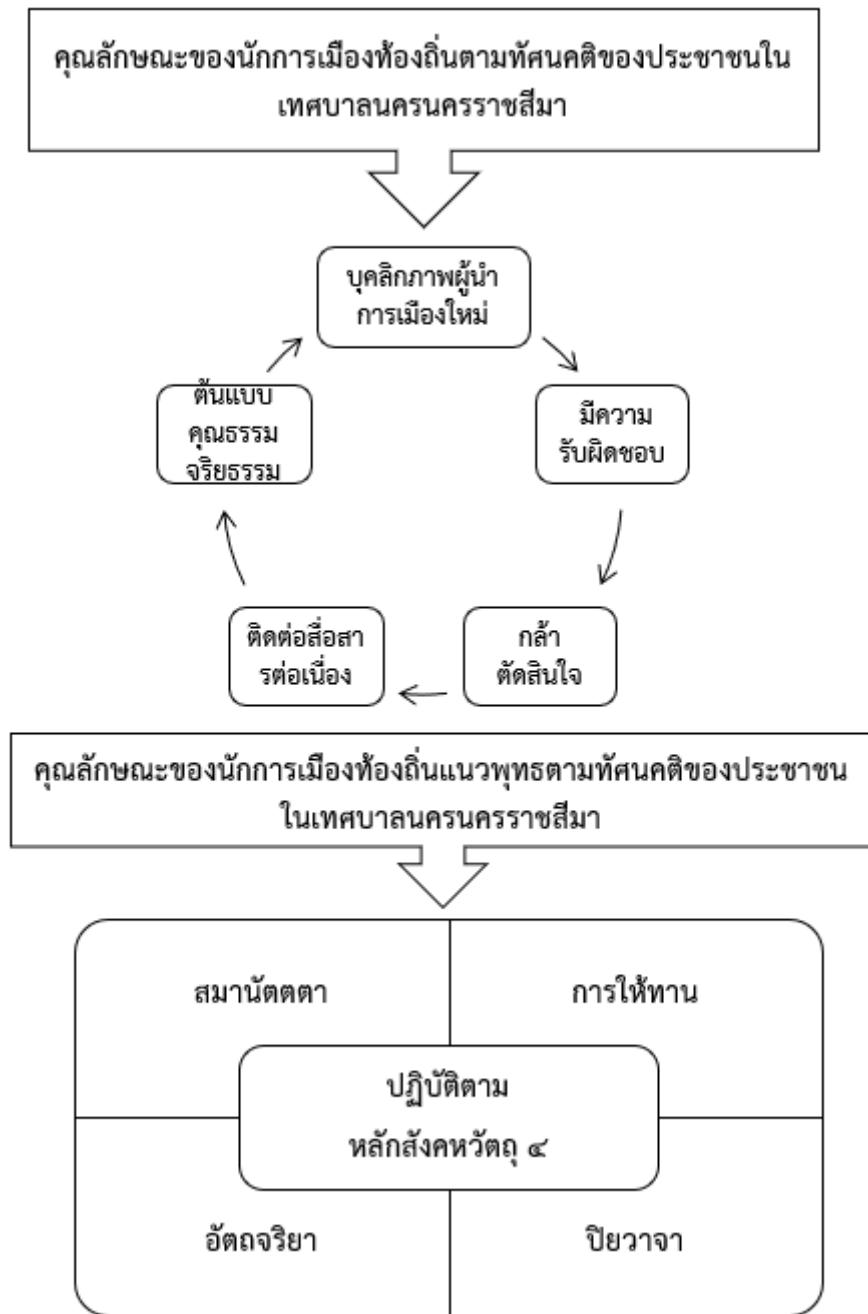
เทศบาลนครนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ประชาชนของเทศบาลนครนครราชสีมา มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลนครนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีระพงษ์ ธีรกุลโร และคณะ (2565) ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชน ของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า มีการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการให้บริการประชาชน คือ หลักสังคหวัตถุธรรม ดังนี้ ทาน การให้ ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่รัก อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ สมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) เพื่อการ ให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่รัก อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ สมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ทาน การให้ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประเสริฐ ปัญญาโร (เปลกระโทก) (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านทาน การจัดสรรแบ่งปันปัจจัยยังชีพให้ทั่วถึงแก่คนที่ขาดแคลนยากไร้ ให้เพียงพอที่จะเป็นอยู่ได้ทั่วกัน รักษาประโยชน์ส่วนรวม เสียสละ ไม่มีการเรียกร้องสิ่งตอบแทนหรือหวังผลตอบแทนจากการทำงาน มีจิตใจเสียสละ ด้านปิยวาจา การพูดเพื่อให้เกิดความสามัคคี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาบุญส่ง บุญญาโค (พันธ์กุล) (2566) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนเทศบาลตำบล



หมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชน เทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

**3 คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา** สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์แนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการบริหารงานใน 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านคุณธรรมจริยธรรม และการนำหลักทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตมา มาปรับใช้ ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อทัศนคติและความเชื่อมั่นของประชาชน โดยประชาชนให้ความสำคัญกับด้านคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบเป็นลำดับต้นๆ รองลงมาคือการติดต่อสื่อสารที่จริงใจและการตัดสินใจที่ยุติธรรม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระใบฎีกาสมคิด และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร” ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือเกื้อกูล ประชาชน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร พบว่าบทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือ เกื้อกูลประชาชน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงระดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านอตถจริยา ด้านสมานัตตมา ด้านปิยวาจา ด้านทาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุวรรณธรรมาภิรมย์ (สมชาย เจริญผา) (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสารณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการส่งเสริมสมานฉันท์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ รองลงมา ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน

## องค์ความรู้ใหม่



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

สังเคราะห์จากผู้วิจัย : ณัฐพล สวัสดิ์มงคลกุล

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธตามทัศนคติของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา อธิบายได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นประกอบด้วย 5 ประการสำคัญ ได้แก่ การมีบุคลิกภาพผู้นำทางการเมือง ความรับผิดชอบ ความกล้า



ตัดสินใจ การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และการเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยประชาชนมองว่า บุคลิกภาพผู้นำที่น่าเชื่อถือ สุภาพ มั่นคง และเข้าถึงง่าย เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยสร้างความไว้วางใจและ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น ขณะที่ความรับผิดชอบสะท้อนถึงการ ตระหนักในหน้าที่และผลกระทบของการตัดสินใจต่อสาธารณะ ทำให้การดำเนินนโยบายมุ่งประโยชน์ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ ส่วนความกล้าตัดสินใจเป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาและการบริหารจัดการ สถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างทันท่วงที สำหรับการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเปิดเผย ถือเป็น กลไกสำคัญในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นกับประชาชน ช่วยลดช่องว่างทางข้อมูล สร้าง ความเข้าใจร่วม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การเป็นแบบอย่าง ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิตส่วนตัว ยังเป็นรากฐานสำคัญของ ความชอบธรรมทางการเมืองและความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อผู้นำท้องถิ่น ขณะเดียวกัน ประชาชนยังให้ ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้หลักสัจพจน์ 4 เป็นกรอบคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นแนวพุทธ ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา โดยทานสะท้อนถึงการเสียสละ การแบ่งปัน และการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมอย่างเสมอภาค ปิยวาจาหมายถึงการสื่อสารอย่างสุภาพ สร้างสรรค์ และก่อให้เกิดความสามัคคี อตถ จริยาหมายถึงการลงมือปฏิบัติเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างต่อเนื่อง และสมานัตตตาหมายถึงการวางตนอย่าง เสมอภาค เป็นธรรม และปฏิบัติต่อประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม คุณลักษณะทั้งสี่ประการนี้ถูกมองว่าเป็น ปัจจัยสำคัญในการสร้างความไว้วางใจ ลดความขัดแย้ง ส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน และสนับสนุน การบริหารงานท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและการเสริมสร้าง ประชาธิปไตยในระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็งต่อไป

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรกำหนดมาตรฐานจริยธรรมท้องถิ่น เทศบาลนครนครราชสีมาควรจัดทำธรรมนูญ จริยธรรมนักการเมืองท้องถิ่นบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับระเบียบปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นกรอบมาตรฐานในการ คัดสรรและประเมินผลการทำงานของนักการเมืองโดยภาคประชาชน
- 2) ควรมีนโยบายการเมืองสีขาว ส่งเสริมการบริหารงานโปร่งใสโดยใช้หลัก "ทาน" ในแง่การ เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นนโยบายหลัก เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเมืองเน้นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าเครือข่าย อุปถัมภ์



3) ควรส่งเสริมการสร้างพื้นที่กลางทางการเมือง กำหนดนโยบายให้มีการจัดทำประชาคมหรือเวทีรับฟังความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้หลัก "ปิยวาจา" และ "สมานัตตตา" เป็นกติกาในการสื่อสาร เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

#### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้นักการเมืองท้องถิ่นและบุคลากรทางการเมือง เน้นทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ (ปิยวาจา) และการบริหารอารมณ์ เพื่อให้สามารถรับมือกับความขัดแย้งในชุมชนได้อย่างมีวุฒิภาวะ

2) ควรสนับสนุนให้นักการเมืองลงพื้นที่ในลักษณะผู้นำแห่งการรับใช้ (อัครจริยา) ผ่านกิจกรรมจับต้องได้ เช่น การจัดตั้งศูนย์เยียวยาทางสังคมหรือเครือข่ายจิตอาสาพัฒนาชุมชนไม่ยึดติดกับช่วงเวลาหาเสียง

3) ควรมีสร้างกลไกการเข้าถึงตัวผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ลักษณะสร้างช่องทางสื่อสารอย่างง่าย เข้าถึงง่าย (สมานัตตตา) เช่น การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ตอบโต้พหุชนเมืองโคราช ควบคู่ไปกับการเดินเคาะประตูบ้านเพื่อรับฟังปัญหาโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะนักการเมืองแนวพุทธระหว่างเขตเมือง (เทศบาลนคร) กับเขตชนบท" (อบต.) เพื่อดูความแตกต่างของความคาดหวังและบริบททางสังคมส่งผลต่อรูปแบบภาวะผู้นำ

2) ควรทำการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อยืนยันว่าคุณลักษณะแนวพุทธส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมเพียงใด

3) ควรทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาถอดบทเรียนจากนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับสูงในพื้นที่เทศบาลนครนครราชสีมา เพื่อสร้าง "โมเดลต้นแบบผู้นำแนวพุทธ" (Buddhistic Leadership Model) ที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวโคราชโดยเฉพาะ

#### เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2561). การสื่อสารการเมืองท้องถิ่นในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทศบาลนครนครราชสีมา. (11 มกราคม 2568). ข้อมูลชุมชนเทศบาลนครนครราชสีมา พ.ศ. 2568. สืบค้นจาก <https://www.koratcity.go.th/organiz-strupersonnel?dpm=3>

ธีระพล อ่อนดำ. (2559). ภาวะผู้นำเชิงประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.



ธีระพล อ่อนดำ. (2559). *ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปิยวัฒน์ สีหวัฒน์. (2550). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น*. นนทบุรี: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

พระครูสุวรรณธรรมมาภิณห์ (สมชาย เจริญผา). (2564). *การประยุกต์ใช้หลักสภานายธรรมเพื่อส่งเสริมความ  
สมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา  
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร: โรง  
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธีระพงษ์ ธีระกูโร และคณะ. (2565). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชน ของ  
สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(4), 191-201.

พระใบฎีกาณิน สุวณโณ (เร้งทอง) และคณะ. (2566). *พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มี  
ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัด  
อุทัยธานี*. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 6(2), 13-26.

พระใบฎีกาบุญส่ง บุญญาโค (พันธ์กุล). (2566). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความปรองดอง  
สมานฉันท์ของประชาชนเทศบาลตำบลห้วย อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา*. สารนิพนธ์  
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช  
วิทยาลัย.

พระใบฎีกาสมคิด นาสีโล และคณะ. (2564). *บทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชน  
อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(1), 142-152.

พระประเสริฐ ปญญาโร (เปลกระโทก). (2566). *การพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาธิปไตยของนักการเมือง  
ท้องถิ่นในอำเภอโคกสูง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา  
รัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: บัณฑิตวิทยาลัย.

พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) และคณะ. (2567). *การส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลัก  
พุทธธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารพุทธสังคมวิทยา  
ปริทรรศน์*, 9(2), 81-92.

ศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมพงศ์. (2560). *จริยธรรมกับการบริหารงานภาครัฐ*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
นครราชสีมา.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2544). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.



สุมาลี บุญเรือง. (2564). *การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป*. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Aoyama Gakuin University.

